

Zgodnie z założeniami merytorycznymi i organizacyjnymi opracowania – „Informacji o działalności IOŚ w 2007 r.”

PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM

1. Rejestr zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii, zwany dalej rejestrem potencjalnych sprawców poważnych awarii

Według stanu na dzień 31 grudnia 2007 r. rejestr zakładów, potencjalnych sprawców poważnych awarii obejmował 13 zakładów, w tym:

- 5 zakładów zakwalifikowanych do grupy o dużym ryzyku (ZDR)
- 3 zakłady zakwalifikowane do grupy o zwiększonym ryzyku (ZZR)
- 5 zakładów pozostałych mogących spowodować poważne awarie

Tabela 1. Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii

Województwo	Stan na dzień 31.12.2006 r.			Stan na dzień 31.12.2007 r.		
	wszystkie zakłady w tym :			wszystkie zakłady w tym :		
	ZDR	ZZR	pozostałe	ZDR	ZZR	pozostałe
1	2	3	4	5	6	7
lubuskie	5	2	5	5	3	5

ZDR – zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych

ZZR - zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych

Pozostałe - zakłady mogące spowodować poważne awarie

W porównaniu do stanu na koniec 2006 r. ogólna liczba zakładów mogących spowodować poważne awarie **zwiększyła się** o 1 jednostkę.

W poszczególnych grupach zakładów zmiany te przedstawiają się następująco:

- o 0 zakładów zwiększyła się/ zmniejszyła liczba zakładów o dużym ryzyku;
- o 1 zakład **zwiększyła się** liczba zakładów o zwiększonym ryzyku;
- o 0 zakładów zwiększyła się/ zmniejszyła liczba tzw. zakładów pozostałych.

Szczegółowe zmiany w poszczególnych grupach zakładów w 2007 r. przedstawiają się następująco:

ZDR

a) Wykaz zakładów wprowadzonych do rejestru ZDR

Do rejestru ZDR woj. lubuskiego w 2007 r. nie wprowadzono nowych zakładów.

b) Wykaz zakładów skreślonych z rejestru ZDR

Z rejestru ZDR woj. lubuskiego w 2007 r. nie skreślono żadnego zakładu.

ZZR

a) Wykaz zakładów wprowadzonych do rejestru ZZR.

Do rejestru ZZR woj. lubuskiego w 2007 r. wprowadzono Zakład Energoelektryczny „ENERGO-STIL” Sp. z o.o., ul. Walczaka 25, 66-400 Gorzów Wlkp. Zakład ENERGO-STIL jest zakładem starym funkcjonującym na byłych obiektach Zakładów Włókien Chemicznych „STILON” S.A. Przyczyną wprowadzenia do

rejstru jest instalacja chłodnicza amoniakalna przejęta od Zakładów Włókien Chemicznych „Stilon” S.A. w Gorzowie Wlkp.

b) Wykaz zakładów skreślonych z rejestru ZZR,

Z rejestru ZZR woj. lubuskiego w 2007 r. nie skreślono żadnego zakładu.

Zakłady POZOSTAŁE

a). Wykaz zakładów wprowadzonych do rejestru zakładów pozostałych

Do rejestru zakładów pozostałych woj. lubuskiego w 2007 r. nie wprowadzono nowych zakładów

b). Wykaz zakładów skreślonych z rejestru zakładów pozostałych,

Z rejestru zakładów pozostałych woj. lubuskiego w 2007 r. nie skreślono żadnego zakładu.

Liczbę zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku w województwie, z wyszczególnieniem złożonej, wymaganej prawem, dokumentacji przeciwdziałania poważnym awariom przedstawia tabela poniżej:

Tabela 2. Wykaz złożonej i zaktualizowanej przez ZDR i ZZR w 2007 roku dokumentacji dotyczących poważnych awarii

Województwo	Liczba ZDR	Liczba ZZR	Łącznie w 2006 roku	Dokumentacja				Liczba ZDR posiadaj. ZPOR
				zgłoszenie	PZA	ROB	WPOR	
				złożone/ aktualiz	złożone/ aktualiz.	złożone/ aktualiz.	złożone/ aktualiz.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
lubuskie	0	1	1	0/1	0/1	0/0	0/0	3

PZA – program zapobiegania awariom

ROB – raport o bezpieczeństwie

WPOR – wewnętrzny plan operacyjno ratowniczy

ZPOR – zewnętrzny plan operacyjno ratowniczy

W 2007 roku dokonano aktualizacji zgłoszenia wraz z aktualizacją PZA dla Bazy Magazynowej nr 93 PKN „ORLEN” w Nowej Soli. Aktualizacji dokumentów dokonano w związku z rozbudową instalacji o węzeł dozowania biokomponentów do oleju napędowego.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2007r. niżej wymieniony zakład o zwiększonym ryzyku nie opracował wymaganej prawem dokumentacji przeciwdziałania poważnym awariom:

Zakład Energoelektryczny „ENERGO-STIL” Sp. z o.o., ul. Walczaka 25, 66-400 Gorzów Wlkp.

Wymienić zakłady, które nie przedłożyły wymaganej prawem dokumentacji – wymienić której dokumentacji oraz jakie w związku z tym działania zostały podjęte:

Zakład Energoelektryczny „ENERGO-STIL” Sp. z o.o., ul. Walczaka 25, 66-400 Gorzów Wlkp. nie dokonał zgłoszenia jako zakładu zwiększonego ryzyka poważnej awarii przemysłowej Komendantowi Wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej i Lubuskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska zgodnie z art. 250 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 ze zmianami) oraz nie sporządził i nie przedłożył Komendantowi Wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej i Lubuskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska programu

zapobiegania poważnym awariom przemysłowym, co jest niedopełnieniem obowiązku ustalonego w art. 251 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia - Prawo ochrony środowiska.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wydał zarządzenie pokontrolne zobowiązujące zakład do niezwłocznego zgłoszenia ZZR Komendantowi Wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej i Lubuskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w terminie 3 miesięcy od dnia kontroli i do przedłożenia PSP i WIOŚ programu zapobiegania awariom.

Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej wydał decyzję obligującą zakład do dokonania stosownych uregulowań formalno prawnych w tym dokonania zgłoszenia i przedłożenia programu zapobiegania awariom.

Spośród 5 zakładów o dużym ryzyku:

- 5 stanowią zakłady zgłoszone na podstawie substancji indywidualnych z tabeli 1 Rozporządzenia MG w sprawie klasyfikacji;
w tym:
  - 2 zakłady posiadające substancje wg poz. 18 w tabeli 1,
  - 1 zakład posiadający substancje wg poz. 33 w tabeli 1
  - 1 zakład posiadający substancje wg poz. 14 i 22 w tabeli 1
  - 1 zakład posiadający substancje wg poz. 14 w tabeli 1

Podobna analiza dla 3 zakładów o zwiększonym ryzyku przedstawia się następująco:

- 2 stanowią zakłady zgłoszone na podstawie substancji indywidualnych z tabeli 1 Rozporządzenia MG w sprawie klasyfikacji;
w tym:
  - 1 zakład posiadający substancje wg poz. 18 tabeli 1,
  - 1 zakład posiadający substancje wg poz. 34 tabeli 1
- 1 stanowią zakłady zgłoszone na podstawie kategorii 1,2 z tabeli 2 Rozporządzenia MG w sprawie klasyfikacji

2. Kontrole IOŚ w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom

2.1. Kontrole potencjalnych sprawców poważnych awarii

Na zaplanowane 7. kontroli (63,64% w odniesieniu do 2006 r.) w zakładach mogących potencjalnie spowodować poważne awarie wykonano 8 kontroli. 1 kontrolę wykonano jako pozaplanową.

W tym:

- 5 kontroli zakładów o dużym ryzyku (ZDR), w tym z PSP 5,
- 1 kontrola zakładu o zwiększonym ryzyku (ZZR) w tym z PSP 1,
- 1 kontrola zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR), bez udziału PSP 1,
- 1 kontrola pozostałych zakładów.

Na zaplanowane 4 kontrole przestrzegania przepisów ustawy o substancjach i preparatach chemicznych wykonano 6 kontroli.(2 kontrole w tym zakresie przeprowadzono poza planem).

Liczba przeprowadzonych w 2007 r. kontroli przestrzegania przepisów ustawy o substancjach i preparatach chemicznych stanowi 300% w odniesieniu do 2006 r.

Przedstawiciele WIOŚ brali udział w kontrolach transportu materiałów niebezpiecznych organizowanych przez inne organy (Policja, Inspekcja Transportu Drogowego, Straż Graniczna). W 2007 r. przeprowadzono dwie kontrole wspólne ze Strażą Graniczną i Inspekcją Transportu Drogowego (w lutym i październiku) w zakresie transgranicznego przemieszczania odpadów.

Liczba przeprowadzonych w 2007 r. kontroli transportu materiałów niebezpiecznych stanowi 66,7% w stosunku do 2006 r.

Tabela 3. Liczba kontroli w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom*

Województwo	Potencjalni sprawcy PA				Potencjalni sprawcy PA				Nadzór z tytułu ustawy o subst.chem plan/wykh	Transport
	Planowane				Wykonane					
	ZDR	ZZR	pozostałe	Razem	ZDR	ZZR	pozostałe	Razem		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
lubuskie	5	1	1	7	5	2	1	8	6	2

Tabela 4. Liczba zarządzeń i obowiązków pokontrolnych w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom

Województwo	ZDR		ZZR		pozostałe		Z tytułu ustawy o subst.chem		Ogółem		Realizacja zarządzeń / obowiązków*		
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Liczba zarządzeń	Liczba obowiązków	Liczba zarządzeń	Liczba obowiązków	Liczba zarządzeń	Liczba obowiązków	Liczba zarządzeń	Liczba obowiązków	Liczba zarządzeń (2+4+6+8)	Liczba obowiązków (3+5+7+9)	Wykonane	w trakcie realizacji	nie wykonane
lubuskie	2	2	2	3	0	0	3	3	7	8	3/3	4/5	

*Liczba zarządzeń / liczba obowiązków - do wykonania

Tabela 5. Postępowanie pokontrolne

Województwo	L.p.	Postępowanie pokontrolne	ZDR	ZZR	pozostałe	Z tytułu ustawy o subst.chem.	Transport
1	2	3	4	5	6	7	8
lubuskie	1	Liczba wydanych decyzji	0	0	0	0	0
	2	Liczba zarządzeń pokontrolnych	2	2	0	3	0
	3	Liczba postanowień wstrzymujących oddanie inwest.	0	0	0	0	0
	4 *	Liczba wniosków do organów ścigania*	0	0	0	0	0
	5	Liczba mandatów	0	0	0	0	0
6	Liczba wystąpień do: a/ PSP b/innych organów kontroli c/ organów administracji publicznej	0	0	0	0	0	

Ogółem wydano 7 zarządzeń obejmujących 8 nałożonych obowiązków, w tym:

- 2 zarządzenia pokontrolne w zakładach o dużym ryzyku
- 2 zarządzenia pokontrolne w zakładach o zwiększonym ryzyku.
- 0 zarządzeń pokontrolnych w pozostałych zakładach
- 3 zarządzenia w zakładach z tytułu ustawy o substancjach i preparatach chemicznych

Przeprowadzone kontrole i stwierdzone na ich podstawie naruszenia dotyczyły w szczególności:

- niedopełnienie obowiązku zgłoszenia zakładu jako zakładu zwiększonego ryzyka poważnej awarii przemysłowej,
- brak realizacji obowiązku opracowania programu zapobiegania poważnym awariom,
- zdezaktualizowana dokumentacja formalno-prawna dotycząca funkcjonowania zakładu dużego ryzyka poważnej awarii
- zdezaktualizowana dokumentacja formalno-prawna dotycząca funkcjonowania zakładu zwiększonego ryzyka poważnej awarii
- nie poinformowanie Inspektora do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych o fakcie wprowadzania na rynek preparatu niebezpiecznego

Realizacja zarządzeń:

- zrealizowano 3 zarządzenia,
- w trakcie realizacji są 4 zarządzenia,
- nie zrealizowano 5 obowiązków (w tym zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku 5 obowiązków).

Przyczyny niezrealizowania zarządzeń:

Terminy realizacji obowiązków wyznaczono na koniec pierwszego półrocza 2008 r..

W trakcie wykonanych kontroli na podstawie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych stwierdzono, między innymi, następujące naruszenia prawa:

- brak aktualizacji kart charakterystyk substancji niebezpiecznych wprowadzanych na rynek; kontrolowane zakłady na bieżąco kontaktowały się z producentami lub dystrybutorami preparatów, którzy przysyłały w trakcie kontroli zaktualizowane do obecnie obowiązujących przepisów karty charakterystyki
- nie informowanie Inspektora do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych o fakcie wprowadzania na rynek preparatu niebezpiecznego.

Znaczącą poprawę odnotowano w zakresie stanu technicznego eksploatowanych instalacji stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii.

2.2 Współpraca z innymi organami kontroli

W sprawach zwalczania poważnych awarii WIOŚ współdziałał z Państwową Strażą Pożarną, organami administracji rządowej i samorządowej, Policją, Państwową Inspekcją Sanitarną, Inspekcją Transportu Drogowego, organami Nadzoru Budowlanego.

Formy współpracy z ww. instytucjami i jednostkami kontrolnymi były następujące:

W dniu 4 października 2007 r. dwóch inspektorów WIOŚ uczestniczyło w ćwiczeniach aplikacyjnych i taktyczno-bojowych sprawdzających założenia wewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego Wydziału Produkcji Kleju Spółki „KRONOPOL” w Żarach

W dniu 7 września 2007 r. przedstawiciele WIOŚ uczestniczyli w ćwiczeniach ratowniczych „Odra 2007”, których tematem było „Usuwanie skutków wycieku substancji ropopochodnych do rzeki Odry”

Ponadto współpraca ze Państwową Strażą Pożarną realizowana jest w ramach corocznych wspólnie przeprowadzanych kontroli, co wynika m.in. z realizacji porozumienia zawartego pomiędzy Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska a Komendantem Wojewódzkim PSP z dnia 2 grudnia 2002 r.

Współpraca ze Strażą Graniczną polegała na wymianie doświadczeń w zakresie awarii i innych tzw. miejscowych zdarzeń, w tym na szkoleniu pracowników Straży Granicznej w zakresie przeciwdziałania transgranicznemu przemieszczaniu odpadów.

Współpraca z innymi organami prowadzona była na bieżąco – w zależności od doraźnych potrzeb.

2.3 Kontrole mogilników

Wszystkie istniejące na terenie województwa lubuskiego mogilniki zostały ostatecznie zlikwidowane w latach 2001-2002.

W 2007 r. WIOŚ nie prowadził kontroli mogilników i nie wydawał zarządzeń pokontrolnych w tym zakresie.

3. Zdarzenia o znamionach poważnych awarii.

3.1 Występowanie zdarzeń

W roku 2007 Wojewódzki Inspektoraty Ochrony Środowiska w Zielonej Górze zarejestrował informacje o wystąpieniu dwóch zdarzeń posiadających znamiona awarii przemysłowych.

Szczegółowy wykaz zdarzeń (data i miejsce zdarzenia).

- 1) 14 grudnia 2007 r. w miejscowości Borowiec gm Siedlisko wybuchł pożar w instalacji objętej IPPC – hodowli trzody chlewnej w wyniku którego jeden z obiektów hodowlanych uległ całkowitemu zniszczeniu przynosząc do utylizacji duże ilości odpadów niebezpiecznych w postaci zniszczonych płyt azbestowych
- 2) W dniu 17 grudnia 2007 r. doszło do wycieku nieznannej ilości produktów naftowych z terenu bazy transportowej w miejscowości Ochla gm Zielona Góra do rowu melioracji szczegółowej funkcjonującego w zlewni rzeki Śląskiej Ochli.

Ze względu na miejsce powstania zdarzeń liczba ich w 2007 r. była następująca:

Tabela 8. Liczba zdarzeń w zależności od miejsca wystąpienia

Miejsce zdarzenia	liczba
ZAKŁADY (ogółem)	2
w tym:	
• ZDR	0
• ZZR	0
• pozostałe	0
• inne, nie uwzględnione w powyższych grupach	2
TRANSPORT (ogółem)	0
w tym	
• drogowy	0
• kolejowy	0
• rurociągowy	0
• wodny	0
inne (określić jakie)	0

Tabela 9. Liczba zdarzeń z uwzględnieniem klasyfikacji materiałów niebezpiecznych, w zakresie międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych.

Klasa 1	(Materiały i przedmioty wybuchowe)	- 0 zdarzeń
Klasa 2	(Gazy)	- 0 zdarzeń
Klasa 3	(Materiały ciekłe zapalne)	- 0 zdarzeń
Klasa 4.1	(Materiały stałe zapalne)	- 0 zdarzeń
Klasa 4.2	(Materiały samozapalne)	- 0 zdarzeń
Klasa 4.3	(Materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne)	- 0 zdarzeń
Klasa 5.1	(Materiały utleniające)	- 0 zdarzeń
Klasa 5.2	(Nadtlenki organiczne)	- 0 zdarzeń
Klasa 6.1	(Materiały trujące)	- 0 zdarzeń
Klasa 6.2	(Materiały zakaźne)	- 0 zdarzeń
Klasa 8	(Materiały żrące)	- 0 zdarzeń
Klasa 9	(Różne materiały i przedmioty niebezpieczne)	- 2 zdarzenia

3.2. Przyczyny występowania poważnych awarii

Spśród zdarzeń, które wystąpiły na obszarze województwa lubuskiego w 2007 r. w jednym z przypadków jego przyczyną było umyślne działanie człowieka zmierzające do odniesienia korzyści materialnych. Podczas kradzieży paliwa ze zbiornika samochodu ciężarowego sprawca spowodował jego wyciek do środowiska powodując zanieczyszczenie wód. W drugim przypadku prawdopodobną przyczyną zdarzenia było zwarcie instalacji elektrycznej powodujące pożar budynku inwentarskiego hodowli trzody chlewnej.

Tabela 10. Analiza zdarzeń z uwzględnieniem zanieczyszczonych elementów środowiska.

Województwo	L.p.	Miejsce zdarzenia	Liczba zdarzeń ²	Liczba pobranych prób ogółem	Rodzaj pobranych prób/liczba stwierdzonych przekroczeń		
					Powietrze	woda	grunt
1		3	4	5	6	7	8
lubuskie	1	ZDR					
	2	ZZR					
	3	Zakłady pozostałe					
	4	Zakłady nie wymienione w poz. 1-3	2	1		1/1	
	5	Transport					
	a	drogowy					
	b	kolejowy					
	c	wodny					
	d	rurociągowy					
	6	Inne (wyżej nie wymienione, określić jakie)					

² – Ilość taka sama jak wykazana w pierwszym zdaniu w pkt. 3.1.

3.3. Przykłady poważnych awarii, mających miejsce w 2007r. (część opisowa z uwzględnieniem dokumentacji fotograficznej).

- 3.3.1 Zakłady zaliczone do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (dla wszystkich ZDR):**
W województwie lubuskim nie wystąpiły przypadki poważnych awarii w zakładach o dużym ryzyku wystąpienia awarii .
- 3.3.2 Zakłady zaliczone do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (dla wszystkich ZZR)::**
W województwie lubuskim nie wystąpiły przypadki poważnych awarii w zakładach o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii.
- 3.3.3 Pozostałe zakłady:**
W dniu 14 grudnia 2007 r. w miejscowości Borowiec, Gm. Siedlisko miał miejsce pożar instalacji objętej IPPC w wyniku którego spłonął jeden z obiektów inwentarskich a wraz z nim stado trzody chlewnej w ilości 2140 szt. warchlaków i macior Następstwem pożaru było powstanie dużej ilości odpadów niebezpiecznych w postaci odpadowej tkanki zwierzęcej oraz odpadowych płyt azbestowych które stanowiły elementy połączenia dachowej obiektu.
W dniu 17 grudnia 2007 r. wystąpiło zanieczyszczenie wód rowu melioracyjnego w miejscowości Ochla, Gm. Zielona Góra. Przyczyną zanieczyszczenia był spływ produktów ropopochodnych z terenu Zakładu Usług Transportowych sąsiadującego z rowem. Wyciek produktów naftowych wystąpił podczas kradzieży paliwa z jednego z eksploatowanych pojazdów. Nieznany sprawca spowodował niekontrolowany wyciek oraz zanieczyszczenie środowiska

3.3.4 Transport:

.....

3.4. Nadzór nad usuwaniem skutków

Tabela 11. Wykaz zdarzeń według skutków

Lp.	Rodzaj i skutki zdarzenia	Liczba zdarzeń ogółem ² (suma kolumny 4 i 5)	w tym:	
			Liczba poważnych awarii ¹	Liczba zdarzeń o znamionach PA (różnica kolumny 3 i 4)
1	2	3	4	5
1	EMISJA (w tym WYCIEK), liczba zdarzeń, w tym:	1	0	1
	• Uwolnienie substancji do wód podziemnych			
	• Uwolnienie substancji do wód powierzchniowych	1		1
	• Uwolnienie substancji do gruntu			
	• Uwolnienie substancji do powietrza			
	• Skutki dla zdrowia i życia ludzi			
	• Skutki transgraniczne			
	• inne (określić jakie)			
2	POŻAR, liczba zdarzeń, w tym:	1		1
	• Uwolnienie substancji do wód podziemnych			
	• Uwolnienie substancji do wód powierzchniowych			
	• Uwolnienie substancji do gruntu			
	• Uwolnienie substancji do powietrza			
	• Skutki dla zdrowia i życia ludzi			
	• Skutki transgraniczne			
	• inne (określić jakie), emisja odpadów	1		1
3	WYBUCH, liczba zdarzeń, w tym:			
	• Uwolnienie substancji do wód podziemnych			
	• Uwolnienie substancji do wód powierzchniowych			
	• Uwolnienie substancji do gruntu			
	• Uwolnienie substancji do powietrza			
	• Skutki dla zdrowia i życia ludzi			
	• Skutki transgraniczne			
	• inne (określić jakie)			
4	INNE (określić jakie) liczba zdarzeń w tym:			
	• Uwolnienie substancji do wód podziemnych			
	• Uwolnienie substancji do wód powierzchniowych			
	• Uwolnienie substancji do gruntu			
	• Uwolnienie substancji do powietrza			
	• Skutki dla zdrowia i życia ludzi			
	• Skutki transgraniczne			
	• inne (określić jakie)			
5	OGÓŁEM (suma wierszy 1 – 4), liczba zdarzeń w tym:	2		2
	• Uwolnienie substancji do wód podziemnych			
	• Uwolnienie substancji do wód powierzchniowych	1	0	1
	• Uwolnienie substancji do gruntu			
	• Uwolnienie substancji do powietrza			
	• Skutki dla zdrowia i życia ludzi			
	• Skutki transgraniczne			
	• inne (określić jakie), emisja odpadów	1	0	1

¹ – Poważne awarie spełniające kryteria Rozporządzenia MŚ² – Liczba taka sama jak wykazana w pierwszym zdaniu w pkt. 3.1.

3.4.1. Postępowanie kontrolne

Tabela 12. Prowadzenie nadzoru nad usuwaniem skutków

Województwo	liczba zdarzeń ²	L.p.	Postępowanie pokontrolne	
1	2	3	4	5
lubuskie		1	Liczba kontroli	2
		2	Liczba zarządzeń pokontrolnych/liczba obowiązków	1/1
			liczba obowiązków zrealizowanych	1
			liczba obowiązków niezrealizowanych (podać przyczyny)	0
			liczba obowiązków do realizacji po 31.12.2007 r.	1
		3	Liczba wydanych decyzji	0
		4	Liczba mandatów	0
		5 ³	Liczba wniosków do organów ścigania	0
		6	Liczba wizji lokalnych	2
		7	Liczba wystąpień do:	
			a/ PSPoż.	0
b/innych organów kontroli	0			
c/ starostów/województw w sprawie rekultywacji gruntu	0			
	d/ innych organów administracji publicznej (podać jakie)	0		
	8	Inne działania (określić jakie)		

² – Liczba taka sama jak wykazana w pierwszym zdaniu w pkt. 3.1.

3.4.2. Przykłady działań organów Inspekcji Ochrony Środowiska w przypadku wystąpienia poważnej awarii.

Działania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie wystąpienia poważnych awarii przedstawiono poniżej.

W przypadkach poważnych awarii WIOŚ w Zielonej Górze realizuje określone procedury zgodnie ze „Szczegółowymi Zasadami Postępowania...” określonymi przez GIOŚ we wrześniu 2007 roku oraz Zarządzeniem wewnętrznym nr 17/2002 Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Zielonej Górze. Zgodnie z nimi przedstawiciele WIOŚ, po zgłoszeniu (najczęściej przez jednostki PSP) wystąpienia zdarzenia uczestniczą w akcji ratowniczej. Każdy dyżurujący pracownik Inspektoratu posiada wykaz telefonów dyżurnych służb oraz kierownictwa WIOŚ, które należy zawiadomić w przypadku wystąpienia poważnej awarii.

Do zadań dyżurnego WIOŚ należy:

- przyjmowanie napływających informacji telefonicznych o wystąpieniu poważnej awarii przemysłowej,
- prowadzenie pełnej dokumentacji o napływających informacjach,
- sprawdzanie wiarygodności przyjętej informacji we współdziałaniu z:
  1. służbami dyżurnymi Wojewody Lubuskiego
  2. oficerem dyżurnym Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej
  3. oficerem dyżurnym Komendy Wojewódzkiej Policji.
- po potwierdzeniu wiarygodności przyjętej informacji powiadomienie Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska lub wyznaczonych przez niego osób o wystąpieniu poważnej awarii przemysłowej.
- przygotowanie meldunku o wystąpieniu poważnej awarii i po uzgodnieniu z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska przesłanie go do GIOŚ –Departamentu Przeciwdziałania Poważnym Awariom w Gdańsku.

4. Prace badawczo-wdrożeniowe, analizy i ekspertyzy dotyczące poważnych awarii

WIOŚ nie prowadził w 2007 r. prac badawczo-wdrożeniowych, analiz i ekspertyz dotyczących poważnych awarii. Kontynuowano jednakże założenia programowe projektu pn. „Ochrona wód przez zanieczyszczeniami przemysłowymi”, realizowanego w ramach projektu River Shield przy wsparciu finansowym ze środków ERDF Programu Obszarów Sąsiadujących INTERREG II B CADSES. W dniu 27 listopada 2007 r. w Gorzowie Wlkp. odbyły się drugie warsztaty szkoleniowe. W trakcie warsztatów Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wygłosił dwa referaty:

- Działania podejmowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony środowiska w Zielonej Górze w związku z awaryjnym zanieczyszczeniem wód.,
- Działania WIOŚ w Zielonej Górze w związku z awaryjnym zanieczyszczeniem wód rzeki Odry na przykładzie zdarzeń, które miały miejsce w przeszłości.

5. Szkolenia

1) Szkolenia organizowane przez WIOŚ

W 2007 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze nie organizował szkoleń dotyczących problematyki poważnych awarii dla innych instytucji i zakładów.

2) Szkolenia z udziałem przedstawicieli WIOŚ

W dniach 19-21 marca 2007 r. w Poznaniu dwóch przedstawicieli WIOŚ uczestniczyło w konferencji organizowanej przez Biuro d/s Substancji i Preparatów Chemicznych pt. „REACH wchodzi w życie”

W dniach 22-23 października 2007 r. we Wrocławiu 3 przedstawicieli WIOŚ brało udział w szkoleniu dotyczącym wdrażania systemu REACH. Tematem szkolenia była analiza rozporządzenia Nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady Europu oraz nowe zdania dla IOŚ w związku z wejściem w życie tego rozporządzenia.

W dniach 17-18 września 2007 r. przedstawiciel WIOŚ brał udział w seminarium organizowanym przez Departament Przeciwdziałania Poważnym Awariom dla przedstawicieli Inspekcji Ochrony Środowiska w sprawie identyfikacji zakładów innych niż ZDR ZZR, których działalność może być źródłem poważnej awarii.

W dniach 19-20 listopada 2007 r. w Dębem odbyło się szkolenie dla przedstawicieli WIOŚ w zakresie procedur postępowania w przypadku zanieczyszczeń awaryjnych wód substancjami hydrofobowymi i hydrofilnymi w dorzeczach określonych Ramową Dyrektywą Wodną. W szkoleniu brał udział jeden przedstawiciel WIOŚ.

Tabela 14. Szkolenia z udziałem przedstawicieli WIOŚ

Lp.	Temat szkolenia	Termin szkolenia	Organizator szkolenia	Liczba przeszkolonych osób
1.	Reach wchodzi w życie	19 - 21.03.2007	Biuro ds. Substancji i Preparatów	2
2.	Wdrożenie systemu REACH – Rozporządzenie nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady Europy	22 – 23.10.2007	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu	3
3	Identyfikacja zakładów innych niż ZDR i ZZR, których działalność może być źródłem poważnej awarii	17 – 18.09 2007	GIOŚ DPPA w Gdańsku	1
4.	Seminarium i ćwiczenia sztabowe specjalistów ds. poważnych awarii Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie procedur postępowania w przypadku zanieczyszczeń awaryjnych wód substancjami hydrofobowymi i hydrofilnymi w dorzeczach określonych Ramową Dyrektywą Wodną	19 – 20.11.2007	GIOŚ-DPPA w Gdańsku	2

Łącznie zostało przeszkolonych 8 przedstawicieli WIOŚ.

6. Współpraca międzynarodowa (opisać przykłady)

Przedstawiciele WIOŚ w Zielonej Górze uczestniczyli w 2007 r. w pracach dwóch grup roboczych Polsko-Niemieckiej Komisji ds. Wód Granicznych: W-2 i W-3. Zakres działalności reguluje umowa pomiędzy Rzeczypospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec na temat współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych z 19 maja 1992 roku.

Grupa Robocza W-2 „Ochrona Wód” działała w 2007 r. wg rocznego planu pracy zatwierdzonego przez Polsko-Niemiecką Komisję ds. Wód Granicznych. Zakres wykonanych prac, w których brały udział WIOŚ w Zielonej Górze i Delegatura w Gorzowie Wlkp. obejmował m.in.:

- pobór prób oraz prowadzenie badań fizyko-chemicznych i biologicznych wód Nysy Łużyckiej i Odry,
- przeprowadzenie wspólnego ze stroną niemiecką poboru prób w celu porównania uzyskiwanych wyników pomiędzy laboratoriami WIOŚ w Zielonej Górze i Delegatury w Gorzowie Wlkp., a odpowiednimi laboratoriami landów Brandenburgii i Saksonii (17.04.2007 i 19.04.2007r. na mostach granicznych: Kostrzyn - Kietz na Odrze i Łęknica – Bad Muskau na Nysie Łużyckiej),
- wymianę wyników badań uzyskanych w 2006 r.,
- 2 narady Grupy Roboczej W-2: 14 -15 maja 2007 r. w Kęszycy Leśnej (RP) i 20-21 listopada 2007 r. w Ückermünde (RFN); ze strony polskiej obradom przewodniczył Lubuski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska,
- naradę Grupy Ekspertów do spraw Jakości Analiz, która odbyła się w się w Krajowym Urzędzie Środowiska Brandenburgii we Frankfurcie nad Odrą (27.09.2007 r.).

Pracami polskiej części Grupy W-2 kierował Lubuski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, który uczestniczył w XV posiedzeniu Polsko-Niemieckiej Komisji do spraw Wód Granicznych w Falkenhagen (RFN) w dniach 19-21.06.2007 r. Na posiedzeniu Komisji kierownik niemieckiej części GR W2 przedstawił sprawozdanie z działalności Grupy W-2 w 2006 roku, uzgodnione ze stroną polską.

Lubuski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska uczestniczył w XVI naradzie Grupy Roboczej W-3, która odbyła się w Kęszycy Leśnej (RP) w dniach 16-18 kwietnia 2007 roku. Przedmiotem obrad były m.in.: ocena realizacji Konwencji o transgranicznych skutkach awarii przemysłowych, analiza ćwiczeń łączności alarmowej przeprowadzonych w 2006 r., aktualizacja planu alarmowo-ostrzegawczego i słownika dla wód granicznych, weryfikacja map i wspólnego kilometrażu wód granicznych.

Lubuski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wziął udział, jako członek polskiej delegacji, w posiedzeniu Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej „Konwencji EKG o transgranicznych skutkach awarii przemysłowych”, działającej w ramach Polsko-Niemieckiej Komisji do spraw Współpracy Sąsiedzkiej w Dziedzinie Ochrony Środowiska. 13. posiedzenie Grupy odbyło się w dniach 9-11 października 2007 r. w Kęszycy Leśnej (RP). Przedmiotem obrad było m.in.: bezpieczeństwo rurociągów liniowych, aktualizacja listy zakładów podlegających notyfikacji wg kryteriów Konwencji i dyrektywy Seveso II, współpraca służb ratowniczych na obszarze przygranicznym, przygotowanie międzynarodowych ćwiczeń ratowniczych i łączności alarmowej, ocena transgranicznych awarii na obszarze przygranicznym RP – RFN.

Lubuski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska jest również członkiem Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej ds. współpracy w dziedzinie jakości powietrza na obszarach leżących wzdłuż granicy. Wymieniona Grupa Robocza działała w ramach Polsko-Niemieckiej Komisji do spraw Współpracy Sąsiedzkiej w Dziedzinie Ochrony Środowiska.

Lubuski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Zielonej Górze wziął udział, jako członek polskiej delegacji, w naradzie Grupy Roboczej G3 (poprzednio - E) „Zanieczyszczenia awaryjne” Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem. Druga. narada Grupy odbyła się w dniach 29.05.-31.05.2007 r. w miejscowości Stramberk (Republika Czeska). Przedmiotem narady były m.in.: realizacja zadań i mandat Grupy G3, aktualizacja planu łączności, ujednoczenie formy i aktualizacja planu awaryjnego, omówienie ćwiczeń w zakresie łączności alarmowej.

7. Uwagi i wnioski

Prowadzenie dyżurów

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach poważnych awarii WIOŚ w Zielonej Górze wynikają z „Szczegółowych Zasad Postępowania...” określonych przez GIOŚ ww. we wrześniu 2007 roku oraz z Zarządzenia wewnętrznego nr 17/2002 Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Zielonej Górze. Zgodnie z nimi przedstawiciele WIOŚ, po zgłoszeniu (zazwyczaj przez jednostki PSP) wystąpienia zdarzenia, uczestniczą w akcji ratowniczej. Każdy dyżurujący posiada wykaz telefonów dyżurnych służb, które należy zawiadomić w przypadku wystąpienia poważnej awarii.

Dyżury telefoniczne w WIOŚ prowadzone są w ramach kwartalnych harmonogramów przesyłanych do Departamentu PPA w Gdańsku oraz do organów PSP, Policji i Stanowiska Dyżurnego Wojewody Lubuskiego. Zarówno w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, jak i w Delegaturze WIOŚ w Gorzowie Wlkp. dyżury te są pełnione pod numerami telefonów komórkowych: 0602268330 (Gorzów Wlkp.), 0502655913 (Zielona Góra).

W dotychczasowej praktyce nie wystąpiły trudności w realizowaniu opisanego systemu dyżurów.

Współpraca z GIOŚ

Współpraca z GIOŚ realizowana jest poprzez bieżące przekazywanie do Departamentu Przeciwdziałania Poważnym Awariom w Gdańsku informacji o zaistniałych zdarzeniach posiadających znamiona poważnych awarii, cykliczne przekazywanie danych o zakładach stwarzających ryzyko wystąpienia awarii przemysłowej oraz przekazywanie sprawozdań z zakresu likwidacji skutków poważnych awarii. Departament Przeciwdziałania Poważnym Awariom GIOŚ w Gdańsku prowadzi szkolenia z zakresu wdrażania nowych systemów zbierania i archiwizowania danych dotyczących poważnych awarii, przekazuje na bieżąco informacje wraz z komentarzem dotyczące nowych regulacji prawnych wynikających z prawa krajowego i państw unii europejskiej. Ponadto GIOŚ na bieżąco przekazuje informatory naukowo techniczne w sprawie bezpiecznych dla środowiska technik usuwania skutków awarii przemysłowych i innych zdarzeń miejscowych.

Współpraca z PSP

Komenda Wojewódzka PSP przekazuje do WIOŚ corocznie uzupełniany katalog zagrożeń województwa lubuskiego, pomocny przy planowaniu oraz opracowywaniu wszystkich informacji dotyczących potencjalnych źródeł zagrożenia. Ustalony na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Lubuskim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska a Lubuskim Wojewódzkim Komendantem Państwowej Straży na początku każdego roku harmonogram wspólnych czynności kontrolno-rozpoznawczych planowanych do realizacji przede wszystkim w ZDR jak również w ZZR, jest realizowany. Kontrole ze strony PSP wykonywane są przez podległe Komendantowi Wojewódzkiemu PSP komendy powiatowe. Raz w roku odbywa się wspólne spotkanie, na którym podsumowywany jest cykl roczny oraz wstępnie ustalane są priorytety działań na rok następny.

Współpraca z PSP odbywa się również w terenie, przy prowadzonych przez PSP akcjach ratowniczych i ćwiczeniach. Współpraca ta polega m.in. na ocenie przez przedstawicieli WIOŚ prawidłowości zabezpieczenia środowiska przed dalszym rozprzestrzenianiem się zanieczyszczenia, pomocy nad wstępnym likwidowaniem zanieczyszczenia na miejscu awarii, pomocy przy rozpoczęciu akcji usuwania i wywożenia zanieczyszczenia, jak również na ocenie czy dane miejsce jest w dostatecznym stopniu zabezpieczone i czy akcja może być zakończona ze względu na ochronę środowiska. W czasie występowania poważnej awarii, w sytuacjach wymagających zastosowania specjalistycznego sprzętu i wyposażenia, jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej dokonują poboru próbek do analizy według wskazań przedstawicieli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Współpraca odbywa się również w trakcie ćwiczeń przeprowadzanych w terenie lub gier sztabowych, których zadaniem jest przećwiczenie konkretnych scenariuszy.

Współpraca z innymi organami administracji publicznej

W 2007 r. współpracowano z organami Straży Granicznej oraz Inspekcji Transportu Drogowego, w związku prowadzonymi kontrolami transgranicznego przemieszczania odpadów. W ramach współpracy przeprowadzono wspólne kontrole na przejściach granicznych w Olszynie i Świecku oraz na głównych trasach przewozów odpadów.

W 2007 r. nie podejmowano współpracy w zakresie poważnych awarii ze służbami PIP i PIS.